

BOLALARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI.

*Qo'qon universiteti
Ta'lim kafedrası o'qituvchisi
Sanginova Gulnoza Baxodirovna
xusamr@mail.ru*

Annotatsiya. Ushbu maqolada bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali usullari ko'rib chiqiladi. Ijodiy fikrlash, tasavvur, va yangi g'oyalarni yaratish qobiliyatlarini shakllantirishda o'yin, san'at, loyiha asosidagi o'qitish va interaktiv metodlarning o'rni ta'kidlanadi. Pedagoglarning bolalarni ijodiy yondashuvga rag'batlantirishi va ta'lim jarayonida bolalarga erkinlik berishi ijodiy rivojlanish uchun muhim shart-sharoitlar sifatida ko'rsatiladi. Bu usullar bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi va ta'lim tizimining samaradorligini oshiradi.

Kalit so'zlar: ijodiy qobiliyatlar, bolalar rivojlanishi, o'yinli o'qitish, san'at, loyiha asosida o'qitish, pedagogika, ijodiy fikrlash.

Annotation. This article explores effective methods for developing children's creative abilities. The role of play, art, project-based learning, and interactive methods in fostering creative thinking, imagination, and the ability to generate new ideas is emphasized. Encouraging children to approach learning creatively and giving them freedom in the educational process are presented as essential conditions for creative development. These methods help enhance children's creative abilities and increase the effectiveness of the educational system.

Keywords: creative abilities, child development, play-based learning, art, project-based learning, pedagogy, creative thinking.

Аннотация. В данной статье рассматриваются эффективные методы развития творческих способностей у детей. Подчеркивается значение игры, искусства, обучения на основе проектов и интерактивных методов в формировании креативного мышления, воображения и способности генерировать новые идеи. Стимулирование творческого подхода и предоставление детям свободы в образовательном процессе рассматриваются как важные условия для творческого развития. Эти методы способствуют развитию творческих способностей у детей и повышают эффективность образовательной системы.

Ключевые слова: творческие способности, развитие детей, игровое обучение, искусство, обучение на основе проектов, педагогика, креативное мышление.

Bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish — ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ijodiy yondashuv, muammolarni hal qilish, yangi g'oyalar yaratish, tasavvur va fikrlashni erkin ravishda ifodalash har bir bolaning shaxsiy rivojlanishi uchun zarur. Maktabgacha ta'limdan boshlab, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan samarali usullar muhim o'rin tutadi.

Bolalarning ijodiy fikrlashi, yangilik yaratishga bo'lgan qiziqishi va o'ziga xos qarashlari – ularning kelajakda mustaqil, erkin fikr yurituvchi va muvaffaqiyatli shaxs bo'lib yetishishida muhim omillardan biridir. Shu bois, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim davrida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish pedagogik jarayonning ajralmas qismiga aylanishi lozim.

Ijodiy qobiliyat — bu yangi va o'ziga xos yechimlarni ishlab chiqish, original fikrlar, g'oyalar va yondashuvlar yaratish qobiliyatidir. Ijodiy qobiliyatlarning rivojlanishi bolalarda tasavvur, mantiqiy fikrlash, tizimli yondashuv va innovatsion fikrlashni shakllantiradi. Pedagoglar uchun bolalarni kreativ tarzda o'ylashga yo'naltirish va ularga o'zlarining ichki imkoniyatlarini ochib berish muhim ahamiyatga ega.

1. O'yin orqali ijodiy rivojlanish. Bolalar uchun eng samarali ijodiy rivojlanish vositasi bu o'ynashdir. O'yinlar bolaning tasavvurini kengaytiradi, ijodiy fikrlashni faollashtiradi va uni turli ijtimoiy vaziyatlarda o'zini ifodalashga yordam beradi. O'yinlar bolaning hissiyotlarini boshqarish, kooperatsiya qilish va yangi narsalarni o'rganishga undaydi. Rolli o'yinlar, dramatik sahna ko'rinishlari, interaktiv o'yinlar bolalarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim vositalardir.

2. San'at va badiiy faoliyat. San'at darslari, rasm chizish, musiqa, teatr va boshqa badiiy faoliyatlar bolalarning tasavvurini rivojlantiradi. Badiiy faoliyat bolalarga turli usullarda o'z fikrlarini ifodalashga imkon beradi. Bu jarayonda bolalar o'z hissiyotlarini tasvirlar, ranglar va tovushlar orqali ifodalashni o'rganadilar. Badiiy ta'lim bolalarni turli materiallar bilan ishlashga va yangi san'at asarlarini yaratishga rag'batlantiradi.

3. Loyiha asosida o'qitish. Loyiha asosida o'qitish texnologiyasi bolalarni ijodiy ravishda ishga jalb qilishning samarali usulidir. Loyihalar o'quvchilarga o'zlarini izlanishga undaydi va turli muammolarni hal qilishga o'rgatadi. Bu usul bolalarda mantiqiy fikrlash, yaratish va o'zgarishlarga moslashuvchanlikni rivojlantiradi. Masalan, "Tabiatni o'rganish" yoki "Do'stlik" kabi mavzularda bolalar o'z loyihalarini yaratadilar va yangi g'oyalar orqali muammolarni hal qilishadi.

4. Qiziqarli va interaktiv metodlar. Bolalarni ijodiy fikrlashga o'rgatishda interaktiv metodlar katta rol o'ynaydi. Masalan, multimediya vositalari, virtual va raqamli texnologiyalar orqali bolalarning fikrini rivojlantirish, ularning izlanishlarini qo'llab-quvvatlash mumkin. O'quvchilarga o'yinlar, masalalar, muammolar orqali ijodiy yondashuvni shakllantirish o'quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda pedagogning roli beqiyosdir. Pedagoglar bolalarga ijodiy ishlarda erkinlik berishlari, ularga o'z fikrlarini ifodalashda qo'llab-quvvatlashlari zarur. Ijodiy tafakkurni rivojlantirishda, shuningdek, ular bolalarga o'z qiziqishlari va iste'dodlarini kashf etish imkoniyatini yaratishlari lozim.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun maktabgacha ta'lim muassasalarida mos shart-sharoitlar yaratish zarur. Bu o'quvchilarni turli ijodiy faoliyatlarga jalb etish, ularga o'z iste'dodlarini sinab ko'rish va o'zgacha fikrlarni yaratish imkoniyatlarini taqdim etishdan iborat. Shuningdek, ta'lim jarayonida bolalarga qiziqarli, rang-barang va samarali materiallar taqdim etish, o'yin va eksperimentlarni joriy qilish kerak.

Bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish nafaqat ta'lim jarayonining muhim qismi, balki ularning kelajakdagi muvaffaqiyatli hayotiga asos bo'ladi. Pedagogik yondashuvlar, o'yinlar, san'at, loyiha asosidagi o'qitish va interaktiv metodlar orqali bolalarning ijodiy qobiliyatlarini yanada rivojlantirish mumkin. Shuningdek, bolalar o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradigan imkoniyatlar va shart-sharoitlarni yaratish o'qituvchilarning asosiy vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xudoyberganov, M. *Ijodiy rivojlanish va ta'limda innovatsion texnologiyalar*. Tashkent: Fan va texnologiya. 2014.
2. Toshpulatov, A. *Bolalar psixologiyasi va pedagogikasi*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim Vazirligi. 2015.
3. Леонтьев, А. Н. *Психология и педагогика развития детей*. Санкт-Петербург: Питер. 2011
4. Захарова, Л. В. *Развитие творческих способностей у детей*. Москва: Академия. 2009.
5. Sanginova, G. (2024). BOLALARDA MEHNAT TARBIYASINI SHAKLLANTIRISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *University Research Base*, 116-119.
6. Gulnoza, S. (2024). MAKTABGACHA TA'LIMDA MEHNAT TARBIYASI: ZAMONAVIY TALABLAR VA ISTIQBOLLAR. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 13, 215-219.
7. Sanginova, G. B. (2024). Improving organization in the first environmental education of preschool children. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(4), 440-447.
8. Sanginova, G. B. (2024). STEAM TA'LIMINI JORIY QILISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI. *Inter education & global study*, (10 (1)), 103-108.